

teda sanu, mes aus ja kirtuse nink armatssemise wäärt lind temma om, nink tunnet nüüd, et se ülle, kohhus ja pat om, tedda tappa nink ni temma suggu siist maalt ärrahimotada. **F. S.**

**Kiwi, mes saggede paigalt ligutetas,
ei kaswata sammelt.**

Kui 1820 mal ajastajal tallo-rahwa prius liiw-landi maal wälja-tulli, sis naksima mitma tallo-perre-mehhe pri-rahwa wisil ommast sündinu paigast liikma, nink siin nink saäl hennele assent otsma. Kes se mõtte päle sai, se rühk säetu ajal omma wälja-minneki pärrast mõisa-wannembile teedmist andma, nink tük ni kui wäggisi omma wanna pärris-assent mahha-jätma.

Se läbbi saiwa tallo-asseme mõnnikörd rutto wõera rahwa kätte, enne kui ärra-minneja weel muijal kindmat paika olli sanu; nink ke hä melega ka olles tahtnu taggosi-tulla, es ja wanna maja ennamb kätte, sest et tõine jo een olli, nink pididi wasta meelt kottust wõtma, mes kätte johto, nink hädda pärrast ni-samma jälle käest ärra-andma nink parrembat otsma, seni kui waesus es kanna ennamb üttele maija piddada. Liikmise pääl es kaswata keake omma hääd, ni kui kiwi ei kaswata sammelt, kui adraga saggede ligutetas.

Tark nink mõistlik maja-piddaja es aina küll maija käest ärra, nink pärrandaja õnnistawa parhilla ke weel wannembid, kea tol hawal es lasse henda petta, enge jäiwa sedda-sammo ma-pinda hoitma, mes mustit-sest ajast kõlwest põlweni ni kui üts kallis pärrandus eßast poja kätte, nink pojast poja kätte olli jänu. Nemma õnnistawa wannembid, kea ammoke jo hawan hengawa, sest neil om, tenno Jummalale! leiba, nink wanna tutwa põlb tassup ommal ajal jälle mitma-wõrra, mes mõnni-körd hädda ajal Jum-

mala farristuse läbbi hukka läts. Nink kui Jummal leiba õnnistap, sis panep perre-mees ka hä melega mõnni teng wälja hone-pärrandamise päle; sest et hone täl ka omma armsa, mes temma een-wannemba omma ehhitonu nink üllewän-piddanu, nink kos temma eßi ka om sündinu nink mehhes kassunu. Se-pärrast om iks sündsamb näggo sel majal nink tallul, mes wannast põlwest üttele suggu rahwa käen om ollu, kui sel, kun saggede perre-mehhi wahheldetas.

Tullusamb om ka mõisa-wannembid, kui tallo-maja ei jose üttest käest tõiste, enge jäwa ni kawwa üttele perre-mehhe nink ka temma pärrandaja kätte, kui eale kõrda läts, olgo sis et perre-mees holetuse läbbi lassep maja hukka minna, ehk waesuse läbbi sugguke ennamb ei jöwwa piddada.

Ent kui se-pärrast ni häste tallo-rahwas, kui ka mõisa-wannemba puüdwa, mitma ajastaja päle rendi-kontrahti üts tõisega tetta, sis tullep ommete wahheldamise kõrd kätte, kui kontrahti aig om otsa lõpnu nink perre-mees maija ni häste hoijo al om piddanu, et mõisa wannemb surembat renti se ma-jao eest wõip soija. Kui sis wanna perre-mees surembat renti ei jöwwa ehk ei tahha wälja-panda, sis peap ta minnema nink sedda kottust wõra kätte jätma, mes temma sure waiwaga nink kulluga parremba kõrra päle om saatnu.

Se-pärrast sõudwa ka kiik, kea tallo-rahwast armastawa nink neide pool soiswa, et mõisniko tallo-maid jädawa rendi päle wälja-annas, nink rendi-kontrahti nidade tees, olgo rahha päle ehk orjuse päle, et maja üttele se-samma rendi eest ni kauges rentniko kätte jääp, kui temma eßi tahhap nink jöwwap piddada.

Se perre-mees, ke omma maija jädawa rendi päle om wõtnu nink kontrahti lastnu kihheltuna kohot